

[Erhard Jakobsen.]

at takken i høj grad er rettet til ham for hans udmærkede ledelse af arbejdet.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger om forholdet mellem det arbejde, kommissionen har gjort, og de resultater, vi kan opvise. Jeg har enkelte steder i landet ved diskussioner på landbomøder hørt nogen kritik af, at vi har fået så lidt ud af det; man henviser til de vanskeligheder, landbruget står i, og så spørger man: er det virkelig alt, hvad I kan komme og byde os? Jeg mener nok, vi har vor ryg fri her. De vanskeligheder, landbruget står over for, kan vi vist ikke løse, hverken i denne eller nogen anden kommission. Det er vistnok på højere steder i udlandet, den slags ting kan bringes frem. Jeg synes, det er rimeligt ved denne lejlighed at gøre klart, at ingen kommission kunne have nået i hvert fald væsentligt mere, end vi har nået. Dels var der, som den højtærede minister sagde i sin fremsættelsestale, stærk modsatte interesser repræsenterede i kommissionen, dels har man også lov til at sige, at kommissionens muligheder var ret stærkt afgrænsede. Kommissionen kunne og skulle ikke tage stilling til den samlede finans- og kreditpolitik her i landet; f. eks. skulle vi heller ikke tage stilling til, hvilke nye låneformer, statsfinansiering eller andet, der kunne være tale om at bringe i anvendelse. Vi var alene henvist til at finde muligheder for at forbedre kreditvilkårene inden for det bestående systems rammer.

Det forhold, der, allerede før kommissionen blev nedsat, faldt stærkt i øjnene, og som vi i kommissionen vel har drøftet nogle snese gange, er den forholdsvis lave prioritet, som realkreditinstitutterne i vore dage har anbragt i landbrugsejendomme. Vi var mange, der havde svært ved at forstå, at det skulle være nødvendigt at være så forsigtig, som de ansvarlige folk her synes at være. På den anden side erkender vi naturligtvis, at disse ansvarlige folk har ubehagelige erindringer fra fortiden at henvise til, og i hvert fald er de pågældende valgt for at tage ansvaret for den politik, som kreditinstitutterne fører. Vi andre hverken burde eller kunne tage dette ansvar fra dem, og så havde vi vel også, nogle af os, vore tvivl om, hvor heldige

virksomheder en udvidelse af kreditmulighederne i almindelighed ville have. Det kan vel næppe undgås, at lettere adgang til at opnå kredit, f. eks. ved ejerskifte, giver en tendens til højere ejendomspriser, og så er man egentlig lige vidt.

Vi blev i kommissionen hurtig enige om, at vor opgave ikke egentlig var at skaffe større lån, men derimod snarere at skaffe bedre lån, og i den forbindelse kom vi så ind på spørgsmålet om, hvorvidt der ved låneudmålingen blev taget fornødent hensyn til, at løsøre nu om dage udgør en væsentlig større del af ejendommens samlede værdi, end det gjorde før i tiden. Her stødte vi så på den bestemmelse i kreditforeningslovens § 19, som en af de nu foreslåede ændringer tager sigte på at rette, den bestemmelse, at kredit- og hypotekforeningerne ved deres belåning ikke må medtage værdien af besætning og inventar til en landejendom med mere end 10 pct. af værdien af jord og bygninger.

Vi har i kommissionsbetænkningen opstillet et eksempel på en ejendom, der er vurderet til 100 000 kr., og hvis jord og bygninger har en værdi af 71 000 kr. Kreditinstitutterne må derefter regne løsørets værdi til 7 100 kr., og de giver altså lån efter en værdi af 78 100 kr. Med 60 pct.s belåning af denne værdi betyder det en faktisk belåning på 47 pct. af ejendommens samlede værdi, og tilsvarende kan hypotekforeningernes lån højst nå op til ca. 57 pct.

Det er på denne baggrund, kommissionen har foreslået § 19 i lov om kreditforeninger ændret, en ændring, der i høj grad forekommer os berettiget, al den stund man må regne med — de mere landbrugskyndige ordførere kan korrigere mig, hvis det ikke er rigtigt — at ca. 50 pct. af jord og bygningers værdi vel i dag nogenlunde svarer til værdien af løsøret.

Vi havde også et andet sigte med dette forslag; det har et videre perspektiv. Vi har i kommissionen arbejdet med tanken om at finde en eller anden form for særskilt løsørelåning. Vi er ikke færdige med vore overvejelser — derfor fortsætter kommissionen jo også sit arbejde — men en betingelse for, at et sådant løsørelåneinstitut kan oprettes, er i al fald, at man har en mulighed for at adskille belåning af løsøre fra